Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

LAUSUNTO

23.5.2018

EDUSKUNTA
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö E 29/2018 vp

ASIA: VALTIONEUVOSTON SELVITYS: E-KIRJE EDUSKUNNALLE KOMISSION TIEDONANNOSTA SEKÄ EHDOTUKSISTA VUOSIA 2021-2027 KOSKEVAKSI EUROOPAN UNIONIN MONIVUOTISEKSI RAHOITUSKEHYKSEKSI

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä vuosille 2021-2027 sekä valtioneuvoston selvityksestä asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

EU:n budjettiluonnoksesta odotettiin jo ennalta haastavaa maatalouden kannalta. Etukäteen oli tiedossa komission tahtotila uusien politiikkasektoreiden mukaan ottamisesta ja toisaalta Brexitin jättämä vaje EU:n budjettiin, joiden perusteella maatalouden pääluokkaan odotettiin aiempaa pienempää budjettia. Komission esitys oli silti yllätys niin rahoituskehyksen kokonaistason kuin maatalouden pääluokan budjetin osalta. Ennusteisiin nähden 1,11 prosenttia EU27 bruttokansatulosta rahoituskehyksen kokonaistasona on odotetun bkt -tason alarajalla. Yleisesti ottaen MTK kannattaa tarkkaa EU:n taloudenpitoa, mutta esitetty rahoituksen kokonaismaksutaso on erityisesti maatalouden kannalta katsottuna liian alhainen. Vielä kuluvan vuosikymmenen alussa maatalouden pääluokan osuus EU:n budjetista oli yli 40 prosenttia, kun ensi vuosikymmen alussa osuus on laskemassa 30 prosenttiin. Lisäksi MTK pitää valtioneuvoston selvitystä budjetin kokonaistason ja eri pääluokkien osalta ristiriitaisena. Suomi pitää esitettyä budjetin kokonaistasoa liian korkeana, mutta silti kannattaa esitettyjä uusia politiikka-alueita ja lisärahoituksen ohjaamista näille. Vastaavasti kannat koheesio- ja maatalouspolitiikan leikkauksiin ovat hieman epämääräiset etenkin, kun maatalouteen esitetty kokonaisleikkaus on suhteellisesti laskettuna Suomen osalta yksi EU -jäsenmaiden suurimmista.

Koheesiopolitiikan osalta MTK pitää jatkotyön kannalta tärkeänä harvan asutuksen huomioimista varojen jaossa meille edullisella tavalla. Liikenneinfrastruktuuri-investointien painopisteen siirtäminen Verkkojen Eurooppa -välineisiin MTK suhtautuu varovaisen myönteisesti. Tältä osin Suomen pitää kuitenkin täydentää ydinverkko -käytävää.

Maatalouden pääluokan osalta MTK pitää nykyisen kahden pilarin jaon säilymistä hyvänä asiana. Maaseudun kehittämisvaroihin ei osattu odottaa esitetyn suuruista leikkausta. Tältä osin esitys ei ole MTK:n näkökulmasta millään tavalla hyväksyttävä. Nykyisessä toimintaympäristössä, huomioiden politiikan

sisältöön tulevat paineet erityisesti ilmastonmuutoksen torjunnan ja sopeutumisen sekä luonnon monimuotoisuuden osalta, on käytännössä mahdoton ajatella maaseudun kehittämisvarojen olevan nimellisesti nykyistä alemmalla tasolla vuosina 2021-2027. Jos EU:n rahoitusosuuteen esitettyä yli 50 milj. euron vuotuista leikkausta ei saada poistettua, tulee se kompensoida kansallista rahoitusosuutta korottamalla. Vähimmäistasona tulee olla maaseudun kehittämisohjelman nykyisen rahoituksen turvaaminen normaaleja indeksikorotuksia soveltaen.

Suorien tukien osalta esitys oli rahoituksen suhteen jopa hieman odotettua parempi, mutta silti Suomen osalta leikkaus on suhteessa suurimpia kaikista jäsenmaista. Suorien tukien osalta tasaamisen jatkaminen jäsenmaiden kesken on odotettu ja jatkumoa aiempien ohjelmakausien linjauksille. Suorien tukien osalta MTK ei pidä varsinaisesti ongelmana budjettia, vaan todellisen haasteen muodostavat suorien tukien ehdot suhteessa käytettävissä oleviin varoihin. Suomelle voi olla esimerkiksi tuotantoon sidottujen tukien kokonaismäärällä suurempi merkitys harjoitetun maatalouspolitiikan kokonaisuuden kannalta kuin nyt esitetyllä muutoksella suorien tukien kokonaismäärässä. Jos Brysselistä tihkuneet tiedot tulevista lainsäädäntöesityksistä pitävät paikkansa, niin tulevalla ohjelmakaudella viljelijöiden odotetaan jälleen tekevän vähemmällä paljon aiempaa enemmän. Uudesta toimeenpanomallista huolimatta MTK on erittäin huolissaan tavoitteesta yksinkertaistaa tukijärjestelmää.

Helsingissä 23.5.2018

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö